

El Regne Unit ha desplegat un pla estratègic per garantir el creixement de la seva economia. Això s'ha aconseguit amb la complicitat de tots els agents implicats i el lideratge del govern

Nova indústria, nous llocs de treball

MARTÍ PARELLADA / Director de l'Institut d'Economia de Barcelona.
Universitat de Barcelona

AVUI, 16 de novembre del 2009

New Industry, New Jobs és el nom del pla estratègic que ha desplegat el govern britànic per tal de garantir, amb les millors condicions possibles, el creixement de l'economia britànica. La seva presentació a la darrera primavera va ser un punt d'atenció no tant sobre els recents problemes d'aquesta economia sinó sobre què calia fer per tal de garantir en el futur proper la competitivitat de l'economia britànica. La complicitat social en la qual es desplegà, la concreció de les mesures, el fet d'entendre que la situació de l'economia britànica requereix acords globals entre els agents implicats i un lideratge clar del govern, ens mostra un camí per on fer front a la situació de l'economia espanyola i catalana.

L'economia catalana, com la britànica, no recorda una situació tan delicada des de feia cinquanta anys. L'any 2009 serà sens dubte un punt d'inflexió radical sobre el que han estat les bases del creixement de la nostra economia, comparable al que va significar l'any 1959, quan amb el pla d'estabilització l'economia espanyola va deixar enrere els intervencionismes més arbitraris per endinsar-se en un camí més homologable en dominar en les economies desenvolupades occidentals.

Es pot dir, i no sense raó, que el comportament de la nostra economia no és aliè al de la resta de les economies desenvolupades. L'impacte de la crisi econòmica ha estat generalitzat i solament alguns pocs països, com la Xina, han romàs relativament aliens a la recessió econòmica generalitzada. Tanmateix, això no evita assenyalar el que ha estat i és específic de l'economia espanyola i catalana.

La recent presentació d'alguns informes sobre la situació actual de l'economia catalana, com el de la Cambra de Comerç de Barcelona i el del servei d'estudis del BBVA, juntament amb la recent publicació de la *Nota de conjuntura econòmica* del departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, ens han donat un perfil del comportament recent de l'economia catalana i una previsió sobre el seu creixement futur, que és, en termes generals, marcadament coincident. S'estima que l'economia catalana experimentarà una reducció del PIB l'any 2009 superior al 4,1%, magnitud que no s'havia assolit en els darrers cinquanta anys, i la taxa d'atur superarà el 16%. Totes les fonts coincideixen a afirmar que la reducció del PIB es moderarà sensiblement l'any 2010, tot i que mantindrà encara un signe negatiu, que s'estima entre el 0,5 i el 0,8%. Per tal d'arribar a aquesta magnitud es preveuen creixements trimestrals que seran progressivament positius en la mesura que avanci l'any que ve. Aquesta menor recessió es veurà sustentada per un millor comportament del saldo amb l'exterior, ja que la disminució de les exportacions serà, ja ho és ara, més reduït que el de les importacions. En canvi, tot i els millors registres esmentats, aquests no seran suficients per reduir la taxa d'atur, que es preveu que superi el 18% i, per una altra banda, la feblesa de la demanda interna i la reducció dels preus del petroli estan duent a variacions de preus negatives que no

sembla, però, que es puguin mantenir en el futur proper si es confirmen les perspectives de creixement del països desenvolupats.

En conclusió, tothom sembla coincidir a indicar que l'etapa més aguda de la crisi ha passat, tot i que la recuperació, a diferència del que està passant en alguns països europeus, com Alemanya i França, no s'albira fins ben entrat l'any 2010.

L'economia espanyola, com la catalana, comparteixen el diagnòstic, tot i que en alguns aspectes, com el pes del sector industrial, el caràcter relativament més exportador, la importància del turisme, etc., la nostra economia podria estar en condicions d'iniciar amb una certa anticipació el camí de la recuperació.

La realitat, però, és contundent. Amb les taxes d'atur actuals o previstes, el sector de la construcció, que encara està lluny de haver finalitzat la seva redimensió, el sector financer, en ple procés de reestructuració, i el sector públic, que haurà d'afrontar més d'hora que tard la necessitat de reduir els també extraordinaris dèficits públics, les possibilitats de recuperar una trajectòria de creixement més consistent no són molt elevades.

L'economia catalana, com l'espanyola, ha pogut mantenir uns nivells de creixement molt elevats a partir de la segona meitat dels anys vuitanta, en part per factors externs: la incorporació a la Unió Europea va suposar unes oportunitats de mercat fins aquell moment desconegudes i, cosa que és més important, poder disposar d'uns fons europeus que exemplifiquen una actitud solidaria d'alguns països europeus, Alemanya en particular, com poques vegades s'ha vist en el context de les

relacions internacionals. Posteriorment, la incorporació d'Espanya a la zona euro va permetre, amb les condicions en què es va fer, gaudir d'un marc monetari estable, d'uns tipus d'interès tan baixos com no recorda la història recent de l'economia espanyola, i obtenir els recursos necessaris per finançar el creixement particularment elevat d'aquests darrers anys.

No hi ha res que faci preveure que en els propers anys es puguin produir fets com els assenyalats que impactin de manera tan decisiva en l'economia catalana, cosa que ens situa, més que mai, amb l'obligació de fer front amb els nostres mitjans als reptes a què s'enfronta la nostra economia.

I és per això que el missatge que hi ha darrere del document del govern britànic que hem esmentat al principi d'aquestes línies pren més relleu que mai. Com podem fer, en el nostre cas, l'economia catalana més competitiva? Com podem sortir d'aquesta seqüència ineluctable que ha fet que les millores del nostre nivell de benestar mai s'hagin assolit per augments simultanis de la productivitat i de la taxa d'ocupació? Com podem assolir augments de la productivitat que no es fonamentin en caigudes de l'ocupació?

New Industry, New Jobs ens parla de la innovació, de les competències dels treballadors, de l'accés al finançament, de les infraestructures de tot tipus i de l'accés als mercats globals. No són paraules allunyades de les que, d'una manera o una altra, s'han dit a casa nostra. En aquest sentit, hi ha qui ha afirmat que la qüestió no és tant identificar el que cal fer com prendre la decisió de fer-ho, i es aquí on es construeixen els

lideratges, no tant sobre la base del consens previ, sinó creant el consens sobre el que cal fer.